

LBRIS

We know
books

MIODRAG PAVLOVIĆ

CERUL DIN PEȘTERĂ
Antologie

Selecție, traducere și prefață de
EUGEN D. POPIN

LIMES
2024

CUPRINS

Poezie de viziune și esență.....	5
Notă asupra ediției	11
I.....	12
Prevestirea sfârșitului.....	15
De-a lungul malurilor Rinului.....	17
Jurnal de călătorie balcanică	19
Recviem	20
Întrebări.....	21
Sub pământ.....	22
Începutul poemului	23
Ultima oră	24
Mă trezesc	25
O voce din penumbră	26
Fiți mulțumiți	28
Hoții	29
Despre un popor mic	30
Chartres	33
Salzburg	35
Cartea despre Sacrament.....	37
Îndată ce capacul sicriului coboară	38
Poetul se ridică din pământ	40
Crearea lumii.....	42
Spectacolul potopului.....	44
Intrarea în Cremona	45
Giorgione: La tempesta	46
Îmi trebuie cuvântul	47
Tu să iei mortul	49
Măicuță trezește-te	50
Cu toți știu.....	51
Puneți masca ta.....	52
Acum vom sărbători.....	53
După primul an de foamete.....	54
Pieptul e un vestibul gol.....	55
În timp ce dorm – nu știu ce sunt.....	56
Pădurile de-a lungul drumurilor devin golașe.....	57

Noi suntem locul	58
Să rămâi cu sânge rece	59
Primim infernul bucată cu bucată	60
Are istoria propriul său cifru?	61
Mai întâi costumul a fost cusut durabil	62
Nimeni nu se chinuie înafară de cel care stă drept	63
Pielea omului mai întâi se întinde	64
Ce înseamnă să ne „simțim bine”	65
Frumusețea plutește de parcă ar avea aripi	66
Și cerul are orizontalitatea sa	67
Lumina este și parte a cotidianului nostru	68
Măreția întunericului este reală	69
Așadar o lumină	70
La moartea unei găini	71
Variațiuni despre craniu	72
Ultimul prânz	77
Duhurile	79
Războinicii povestesc	80
În drum spre Delfi	81
Adunarea câinilor la Cnossos	82
Întoarcerea lui Herodot din Egipt	83
Patmos	85
Nocturno	87
Nocturno	88
Coborârea în Limb	89
Vânătoarea	91
Slavii sub Parnas	92
Copil găsit	93
În singurătatea tânguiri	94
Regele orb în exil	96
Întoarcerea pelerinului	98
Păunii	99
Dușan în fața Constantinopolului	101
Santinelă în fața Atenei	103
Un om obișnuit despre crearea lumii	104
Pindar la plimbare	106
Deplângere pentru Smederevo	108
Rugăciune târzie în Hilandar	109

Întoarcerea cântărețului pe pământ	111
Întoarcerea fiului desfrânat	113

II: Rajske izreke / Cugetări edenice

I. Realitatea neașteptată

Nu există acea veselă	117
Schimb farfurii	117
Vis despre vis	118
În fața oglinzii	118
Despre lucrurile elementare	119
Odă profanului	120
Despre migrarea sufletului	120
Cugetări edenice	121
Jocul cu cuvintele	122

II. Plecarea la mănăstire

Școală în Alpi	124
Decăderea casei babilonice	126
Cutremur la Lisabona	128
KYRIE ELEISON *	129

III. Domnia focului

Început de cânt al incendiului	133
Dacă viața mi-ar fi fost mai scurtă	134
Apus de soare deasupra portului Arsan*	135

IV. Visul cititorului

V. Noua prozodie

Noua prozodie	140
---------------------	-----

III: Takozvani mrtvi/ Așa-numiții morți

I

Disproporție nouă	145
Patul mi-e prea îngust	149

II

III

IV

IV: COSMOLOGIA PROFANATA

PROLOG	165
--------------	-----

I	167
---------	-----

II.....	172
III.....	177
IV.....	182
V.....	186
EPITAFUL ANTICULUI POET SLAV.....	190
POEM BOGOMILIC.....	192

Prevestirea sfârșitului

Suntem amenințați din toate părțile
în numele tatălui și al fiului
suntem amenințați cu potopul
care este chiar în spatele muntelui
ca un gigant din flegmă,
și cu foamete
de care nu te ferește nici o plantă,
suntem amenințați și cu abundență teribilă de
alimente
(ce viitor!)
și cu prisos de vin.
Înveșmântați în roșu-cardinal
ei se plimbă noaptea prin apartament
și caută întrerupătoarele
pentru tot ce luminează și încălzește,
țin predici lungi
care înseamnă puțin
și se referă doar la exagerări
care pândesc pe cer
ca tunurile de pe navele de război.
Suntem amenințați din toate părțile
cu lovituri și vise teribile,
of, visele noastre sunt cu ei!
Dar amenințarea durează prea mult,
loviți deja odată, ajunge!
În noi sfidarea crește vizibil
și fiecare în colțul său e pregătit să moară
în propria moarte, curajos și lent.
Loviți!
Oasele noastre devin metal

și răsună precum clopotele;
conducătorilor nebuni și greoi
le vom răspunde la amenințare
cu vocea de pe muntele Sion!

De-a lungul malurilor Rinului

În forfotă totul-i aproape, toamna,
fructe cu grămada, și râul încins,
cerul va cădea, fructe maronii,
totul trebuie să se apropie;
fructul îmbrățișează fructul,
femeia bărbatul, în mijlocul priveliștii limpezi
de parcă ne-am privi pe noi înșine din cer.

Boabe transparente se topesc,
unirea este vorbirea, ramurile sunt dragoste,
iar lancea sfântului Gheorghe care cutreieră podgoriile
în trupul zmeului ca într-o corabie veche
deschide rana pentru a naște iarăși oameni decedați.
Și să nu uităm sunetul: copiii cântă
la zidurile mănăstirii, cu frică
de propria voce care-i atât de puternică.

E vară, toți se iubesc teribil
ca și cei patruzeci de mucenici pe gheață
atât de goi și nebuni de plăcere,
dar eu
văzând întreg neamul omenesc
eu te-am dorit numai pe tine.

Ne plimbăm mai departe fără jenă
până la pianul din mijlocul câmpului,
râzi, pianul e mai mare decât câmpul
și un vultur cântă prin el
un cânt în care se deschid munții
iar vechea recoltă roșie țâșnește în sus:

mormântul deschis luminat,
revolta multor apusuri de soare,
cineva ne privește aspru și blând,
poate primăvara, o femeie minunată,
ori un Dumnezeu rănit,
ei ne vor conduce unde trebuie
ori ne vor spune să rămânem jos, aproape de vin.

Jurnal de călătorie balcanică

Mergi cătinel prin micile biserici
fără să întrebi de drum,
salută-te cu mâinile de lemn ale sfinților
îmbibate cu sânge și lapte,
uită-te la bolțile moscheilor
la șerpi albi tremurând,
potrivește-ți timpul tău
după ceasurile eternității,
închină-te sub clopotele limpezi și grele
de la miezul nopții
de parcă stelele ți-ar cădea pe coif,
în pădurea marilor trandafiri vorbește cu meșterii
să-ți preschimbe chipul cu o daltă fină.

Apoi în munți!
La paharele uriașe pline cu gheață
și pridvoarele mustind de ceață.
Apoi căznește-te
și privește în jos la acele curgeri de păduri nebune
și fiare înfuriate de vânt,
în privirile dezolate ale oamenilor
unde nu vezi clădiri zvelte,
căci nimeni nu a ajuns încă aici,
nimic nu s-a creat aici încă,
nici sobor de voturi, nici râuri!

Tot ce ai văzut în Balcani
a fost doar iluzia unei bărci
pe râul turbure al începutului.

De data asta
a murit cineva apropiat

Recviem
în parcul cenușiu
sub un cer închis

Femeile au mers în urma trupului mort
moartea a rămas în camera goală
și a tras draperia

Simțiți
lumea a devenit mai ușoară
cu un creier uman

Liniște plăcută după prânz
un băiat stă desculț la poartă
și mănâncă struguri.

Oare rămâne cineva fidel
celui pe care îl pierde

Nu vă grăbiți cu moartea
nimeni nu seamănă cu nimeni
fiii se gândesc la jucării

Și nu iertați înainte de plecare
asta e ciudat
și jignitor

Întrebări

Să devii străin
ori
să nu se plece

Să întorci capul
ori
să se orbească

Să se țină gura
ori
să se cadă pe spate

Ceasurile n-au să mai ticăie mult
întinde mâna

A muri
ori
a nu te naște

Sub pământ

Pe peretele de scândură
un păianjen cu picioare lungi
vânează în pânda-i
umbra sa

Mai jos sub treptele putrede
o lumânare galbenă
scuipă în pivniță

Pivnița e departe
și se scufundă tot mai adânc
sub pereții umezi

O ușă
a închis pe cineva
în miezul nopții

Iar o furnică
cu aspect uman
a ridicat mâna
la baza treptelor

Țipătul ei
nu e de ajuns

Începutul poemului

O femeie a traversat râul împreună cu mine
pe ceață și în lumina lunii,
a traversat alături de mine râul
iar eu nu știu cine este ea.

Am plecat la munte.
Are părul lung și blond,
În mers șoldurile ei îmi sunt aproape.

Am părăsit legi și rude,
am uitat mirosul mesei parentale,
ne îmbrățișăm pe neașteptate
iar eu nu știu cine este ea.

Nu ne vom întoarce la acoperișurile orașului,
pe tăpșan trăim între stele,
armatele nu ne vor găsi
nici vulturii,
doar un gigant va coborî între noi
și o va iubi
în vreme ce eu voi vâna mistreți.

Iar copiii noștri vor povesti în alte poezii
despre începutul acestui neam
respectând refugiații și dumnezeii
care au trecut râul.

Totul se oprește
în zadar tragem ceasurile
în piață
nimeni nu pleacă
nimic nu iese
nicăieri un semn
un meșter trece pe acolo
și întreabă
ce ar trebui reparat
mai jos la gurile râului
căpitanii relatează
că soarele nu mai are rută prin port
de asemenea ambarcațiunile
se retrag din afacere

cine mai rămâne la noi?
doar fotografii

Mă trezesc

Mă trezesc
deasupra miezului furtunii

Vișine coapte
cad în noroi

În barcă
femei zbârlite
țipă după ajutor

Un vârtej
cu gheare malefice
sugrumă morții

Curând
nu se va mai ști nimic
despre asta

O voce din penumbră

Se creează legi noi
legislația semiîntunericului
care merge din gură în gură
pentru a-l împiedica pe laș de la trădare
pentru a-l salva de la eroism pe erou.

Învățătura acestui îndreptar este simplă,
de exemplu:
nu rămâne mult timp într-un loc,
mișcă-te, deplasează-te, mută-te, dispari
ori ei vor crede că ocupi o poziție periculoasă
și vârcolacii vor veni să te ia.

Apoi: nu trebuie să mănânci mult,
nu te osteni pentru mâncare,
altminteri umbra ta se va întuneca și mai mult
și va mări întinderea întunericului.

Iar vestea că de undeva vine mai multă lumină
nu trebuie crezută,
naivii care se grăbesc la acea veste,
trecând dintr-o parte în alta a canalizării
și ridicând mâinile de bucurie, vor orbi,
în zorii falși vor deveni șiruri de copaci.

Legea de bază a umbrei:
ține-te la perete și mergi în liniște,
nu spune nimănui pe nume
și ferește-te de clădirile care funcționează noaptea.
Umbra să nu lezeze umbra.

Cine chiar vrea să vorbească
să se retragă mai adânc în întuneric
și acolo să spună totul,
doar o asemenea vorbire e salvată din veac
și devine semn.

Fiți mulțumiți de chipul vostru
nu pentru frumusețe
Fiți mulțumiți de mâinile voastre
și de picioarele voastre
mulțumiți de unghii
și buze
și genunchi
și vertebre

Nu pentru forță
nu pentru foloase
nici pentru speranță și încredere în sine

Fiți mulțumiți din pricina misterului
care nu s-a dezvăluit
și a cărui dare în vileag
ar fi motiv permanent de tristețe

Hoții

Necuvincioase sunt
și fără inimă aceste cuvinte

Fumatul nefumătorilor

Câinii latră și se plictisesc
hoții trec peste pod

Câinii nu latră și cumpănesc
hoții fac baie în cadă

cum să recunoști hoțul
dacă fiecare are în mână un bici

Să latri orbește
și să te sălbăticești
Of voi câini

Să nu mă cheme ca să regret

Liniștea îmbracă poală albă
lucrurile trec aproape de mine
și mă privesc

Un popor mic trebuie să fie ajutat
ca pe un dement, noaptea, pe o pârlăoagă,
ochii săi sunt luminoși, limba desăvârșită,
dar el nu știe drumul. El trebuie să se oprească.
Pâine și sare trebuie să-i dăm,
să chemăm laolaltă sinodul cântăreților cerșetori
și să începem repede construcția unei case arătoase.

Până și o cârțiță are acoperișuri mai bune
decât un popor mic care se freacă de zid
ca pe câmp deschis.

Așadar adunați așchiile cuvintelor,
smulgeți păr de pe cap și pene ori iarbă
pentru cuibul deasupra larvei nude
ea va găsi adăpost de vânt
ea va crește neatinsă de pliscuri și ploaie.
Tot ce vor avea ele vor da poezilor
și toți cei care vor picta, toți cei care vor cugeta:
coastele lor pentru construcția etajelor,
pupilele lor pentru heleșteiele din parc
și oasele lor pentru a sprijini acolo unde troznește.

Astfel se înalță turnul,
îl vedem deja din depărtare, când pulsează –
el sclipește, vuieste și freamătă
fiece rând de ferestre mereu cu o voce nouă.
Călători de departe se opresc aici, mirându-se
vor să vadă poporul

care a construit această clădire
și cer să se arate.

Când se apropie ei văd un băiețandru
mort întins la poalele turnului
cu un surâs tulbure pe chip
și cu un falus remarcabil.

De ce nu, și eu voi
dormi în această noapte cu regina.
Eu am venit în orașul ei,
am coborât în piața ei și-i admir trupul
care-i mai mare decât circumferința unui vis;
eu am știut că și această bucurie
mă va afla în viața asta.
Cumpăr un ziar și îmi aprind o țigară
caut apoi un hotel în apropiere.
Deschid fereastra și privesc cerul roșietic:
în părul ei sunt aripi, pretutindeni agățate clopote,
iar trupul ei crește, un vulcan de țepi dulci.

Chiar dacă dinaintea capului sunt
acele mâini de aur care trebuiesc a fi atinse!
În privirea ei vreau să văd înlăuntru
chiar dacă eu mă cațăr chinuit
pe partea dinafară a visului.
Totul e limpede, ea mă primește
și-mi pune mâna pe grumaz –
eu spun: nu am cinat încă
iar mâncarea e bună aici,
dar ochiul albastru teuton tace
iar paturile ajung până la marea nordului.